

La tribuna

Els pressupostos que no es compelixen

Andorra ha de gastar més i millor

JAUME

Bartumeu

El Govern preveu per a l'exercici del 2023 una inversió real de 44,4 milions d'euros amb un increment del 19% en relació al 2022 i afirma que aquesta dada «és indicativa del compromís... Per recuperar els nivells d'inversió previs a la pandèmia». Tanmateix la presentació del pressupost pel 2023 ha permès comprovar, un altre any, que l'execució pressupostària dels anys anteriors continua incomplint-se.

S'aproven crèdits amb la clara intenció de fer-ne propaganda, però tot seguit es deixen al calaix. Els vials de desviació de la Massana i Sant Julià de Lòria en són uns bons exemples. L'escassa execució pressupostària que pateix l'obra pública posa definitivament de manifest que aquí hi ha un pèssim sistema de governança. El pitjor és que es repeteix cada exercici.

És necessari i urgent analitzar a fons, una vegada per sempre, el que passa amb l'endèmic retard de les obres i els projectes públics. Cal resoldre aquesta anomalia que és tan perjudicial per al país. Se'n poden fer moltes disquisicions, però el més adient seria analitzar projecte per projecte pressuposat, veure què ha fallat, extreure'n les conclusions pertinents i adoptar les millors solucions per resoldre els problemes definitivament.

Una de les característiques de la salut democràtica d'un país és que les institucions compleixin les seves funcions. Els governs han de complir les lleis, i el pressupost anyal és una llei que té tractament prioritari en la seva tramitació al Consell General. Per això cal que els pressupostos s'executin. m Any rere any el ministeri de Finances passa de puntetes damunt l'escàs compliment pressupostari.

Aquesta disfuncionalitat no es pot despatxar amb discursos retòrics sense explicar les causes del que es pot qualificar com a greu ineficàcia polí-

MARICEL BLANCH

tica. Les administracions han de vetllar perquè la llei es compleixi. Però no ho han pas de fer entorpint-ne l'execució amb voluminosos aparells funcionaris sinó que s'han d'esforçar per facilitar el flux ràpid dels recursos previstos i pressupostats. No fer-ho així és desídia política. La bona estratègia pressupostària no és pas posar-se la capa quan el cel s'enfosqueix. És invertir oportunament per corregir els nostres defectes i redreçar l'activitat econòmica. Però això no ha d'impedir comptar. I aquí hi ha el punt feble, la cama del mal, dels darrers dotze anys. En aquest sentit la nova estimació del Pressupost 2023 presentada pel ministre de Finances al Consell General el dia 10 de novembre, prenent que del dèficit, previst en 23 milions d'euros, passarà ara a un superàvit de 15 milions d'euros és una nova aportació de la comunicació cloroform (EL PERIÒDIC, 11 de novembre 2022, pàg. 6).

Afirmar que les xifres, en aug-

En els propers anys Andorra haurà de dedicar més diners en educació i salut. I no podem oblidar la seguretat pública, la Policia i els Bombers

ment, dels ingressos de l'impost duaner a les importacions «són un termòmetre de la bona evolució econòmica» no pot amagar que aquell augment està totalment induït per l'augment de preus de les mercaderies importades derivat de la inflació i del fort augment de l'impost especial del tabac.

La realitat és que no té lògica, com va explicar el president del Grup Parlamentari de Tercera Via, **Josep Pin-tat**, que mentre l'economia s'estaria recuperant –hipòtesi a demostrar– els ciutadans perden poder adquisitiu. Al capdavant el que és més important és aconseguir la capacitat de recollir uns ingressos estables i permanents que es puguin posar al da-

vant de la despesa pública permanent, obligada. Penso que és aquí on hi ha el veritable tendó d'Aquilles, el punt feble, de l'actual política de finances públiques.

En els propers anys Andorra haurà de dedicar més diners en l'educació. També en la sanitat, quan els professionals de la salut no estan gens satisfets de la remuneració que reben ni de l'estat de l'hospital, on manquen urgents i internistes. I no podem pas oblidar la seguretat pública, la Policia i els Bombers.

En un context de tensió financera els mercats no demanen pas austeritat sinó més aviat que es parli clar.

En la despesa pública hem d'avaluar costos i beneficis de manera sis-

temàtica. I, si pot ser, com diu **Guillem López Casanovas**, catedràtic d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra, «amb criteris menys obtusos que les cinc Es (economia, eficàcia, efectivitat, eficiència, equitat) o similars que alguns reclamen, amb un cert aldarull conceptual que tant protegeix la discrecionalitat del decisor».

Ja és hora que el país adopti una estratègia de finances públiques robusta, és a dir, xifrada amb realisme, acompanyada de plans de contingència que permetin adaptar-se als xocs eventuals i també a l'evolució de les prioritats. És una evidència que el 2023 serà un any difícil i l'alça dels tipus d'interès del Banc Central Europeu és un toc d'atenció per a l'estabilitat financera d'Andorra. A Andorra portem quatre anys menystenint que, una volta feta l'avaluació de la despesa, cal valorar la forma de finançament. Amb l'eventual benestar que comporta la despesa pública cal comptabilitzar les pèrdues de benestar que crea el seu finançament sobre qui ho ha de pagar, ni que sigui col·lectivament. Hem de pensar que, com es reflecteix en el quadern *Deute Públic, preocupació pública* que el passat mes de setembre ha publicat el Centre d'Estudis i Recerca Socialdemòcrata (Ceres), la influència del major endeutament es percep també en l'augment de les despeses financeres del deute del Govern, que han crescut un 56% en els darrers dos anys i ja arriben a representar el 0,69% del PIB nominal el 2021, quan eren del 0,52% l'any 2020. I el 2023 augmentaran força.

Com queda exposat en el Quadern del Ceres, «cada augment d'un punt en el cost del finançament del deute actual representaria en el futur una càrrega addicional de 13 milions d'euros anuals per a la hisenda del país, l'equivalent del 0,46% del PIB nacional». I aquestes xifres no les resoldrà el ministeri de Finances amb els seus hipotètics superàvits del dia 10 de novembre. En tot cas el que és evident és que alguna cosa s'ha de fer i ha de ser aviat. El progrés del país no pot quedar paralytitzat per una gestió deficient. ≡

Excav de Govern